

Edito

Groene politiek in tijden van verzuring

Groen! is erin geslaagd een plek op de politieke landkaart te behouden; weliswaar bescheidener dan de voorbije jaren, maar misschien biedt dat net nieuwe kansen. Alleszins ligt de vraag hoe aan politiek te doen, opnieuw open op tafel. De verdere opgang van extreem-rechts maakt het des te meer nodig om onbevangen op die vraag in te gaan. De duidelijke keuze van Groen! voor de oppositie geeft daar mijns inziens alvast de nodige ruimte voor. Ik wil hierbij enkele bescheiden kanttekeningen maken, waarbij ik ten behoeve van de discussie uit de geijkte interpretatiekaders probeer te stappen.

Het kenschetsen van de politieke tegenstellingen via een tweedeling tussen 'progressief' en 'conservatief' - zoals dat vandaag veel gebeurt - lijkt mij net vandaag weinig op te leveren. Ik zie eerder drie traditionele partijen die elkaar in het midden verdringen, en binnen een fundamentele consensus - economische groei als basis van maatschappelijke verdelingsmechanismen - volgens eigen accenten het laken naar zich toe trachten te halen. Het zo 'efficiënt' mogelijk beheren van de maatschappelijke status-quo - 'degelijk bestuur!' - is dan belangrijker dan het discussiëren en communiceren over langetermijnperspectieven. Ten opzichte van dat centrum vindt er een radicalisering naar links, en vooral naar rechts plaats. Daarbij valt het op dat Groen! in de steden zijn grootste scores haalt, en zich zo als belangrijkste oppositionele kracht ten opzichte van het Vlaams Blok profileert. Hoe moeten we dat begrijpen? Het lijkt mij te gemakkelijk om dat enkel vanuit de tegenstelling tussen linkse en rechtse ideologieën te duiden. Misschien is de belangrijkste vraag uit te zoeken wat mensen wegdrijft van het centrum, van de maatschappelijke consensus dus. Of, wat hebben groene en bruine kiezers gemeen? Ik ga er daarbij van uit dat de Blok-kiezers een heterogene groep vormen. Ook de motieven voor hun kiesgedrag zijn ongetwijfeld heteroog. Te onderzoeken valt in welke mate een fundamentele dissensus ten aanzien van de uitgangspunten en uitkomsten van de huidige 'kapitalistisch-industriële' samenleving, met haar 'actieve' welvaartsstaat, bij een deel van de Blok-kiezers meespeelt. Uit onmacht omwille van de beperkte greep op de eigen situatie en te weinig uitzicht op alternatieven, wordt er weliswaar vanuit de buik gestemd. De simpele, maar negatieve duiding door extreem-rechts werkt daarbij duidelijk beter dan het positieve, maar moeilijker uit te leggen antwoord van de Groenen.

Indien mijn hypothese enigszins hout snijdt, en indien Groen! zichzelf als een systeemkritische partij ziet, dan lijkt haar opdracht een samengaan van verzet en opbouw: in het parlement oppositie voeren tegen de centrupolitiek, en in de samenleving haar toekomstverhaal handen en voeten geven. In een bewuste keuze voor de onderkant van de samenleving, voor de uitgesloten, moet Groen! in staat zijn nieuwe bondgenoten te vinden. Willen niet alle mensen een toekomst voor hun kinderen? Daarbij is

dissidentie ten aanzien van de huidige samenleving geen eenduidig gegeven, maar iets dat ook dwars door onszelf loopt, en in min of meerdere mate over heel de samenleving verspreid zit. De vraag is dan hoeveel maatschappelijke dissidentie verzameld kan worden rond een positief groen project. Het loont misschien de moeite om volgende stelling als uitdaging onder ogen te nemen: het is niet omdat een Groen!-kiezer wellicht nooit voor het Vlaams Blok zal stemmen, dat een Vlaams Blok-kiezer van vandaag morgen niet voor Groen! kan stemmen.

Het is mijn overtuiging dat de keuze van Groen! voor de oppositie het beste uitgangspunt is om de dubbele opdracht van verzet en opbouw aan te gaan. Wat velen allicht zullen duiden als een keuze voor de marginaliteit, biedt mijns inziens net meer marge om een betekenisvolle rol te kunnen spelen. Hoe kleiner de marge hoe betekenisvoller het spreken kan zijn. Maar dan mag men zich niet laten opsorpen door dossiers, en moet er klare en verstaanbare taal gesproken worden. De marge dwingt tevens tot bescheidenheid. Men kan niet alles zelf doen, wat noopt tot verdere netwerkvorming en het aangaan van bondgenootschappen. Waar sociale bewegingen en buurtwerkingen mee verder willen kijken dan het onmiddellijke belang van vandaag, zijn zij vanzelfsprekende partners. Als politieke partij kan Groen! daarbij haar ideeën over de politieke betekenis van de 'civil society' in praktijk brengen. Initiatieven die de heterogeniteit en diversiteit van de samenleving erkennen en erin slagen mensen samen te brengen en een stem te geven, verdienen daarbij alle steun. Ook een breed politiek debat, en meer politieke actie door meer mensen is alleszins productiever dan het blijven vastzitten in angst en onmacht.

Daarbij wil ik geenszins pleiten voor blind activisme. Integendeel, er moet ook gestuurd worden en inzichten verder uitgeklaard en verspreid. Vanzelfsprekend wil *Oikos* daaraan bijdragen. In dat verband vind je verder in dit nummer twee initiatieven aangekondigd. *Oikos* organiseert zelf een colloquium over groene politiek op vrijdag 27 augustus in het kader van het groene zomerweekend. Verder zijn wij blij dat Aardewerk, een kleine organisatie die al jaren vorming geeft rond groene filosofie, initiatief heeft genomen voor een grondiger opleiding omtrent de basisinzichten van het groene denken en van groene politiek. *Oikos* wil dat initiatief ten volle ondersteunen.

Jef Peeters